

Uchwała Nr X/136/15
Rady Gminy Bobrowniki
z dnia 17 września 2015 roku

w sprawie: przyjęcia i wdrożenia Programu Aktywnej Integracji dla Gminy Bobrowniki na lata 2015 – 2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, poz. 594 z późn. zm.) w związku z art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.)

Rada Gminy Bobrowniki
uchwala, co następuje:

§ 1

1. Przyjmuje się do realizacji Program Aktywnej Integracji dla Gminy Bobrowniki na lata 2015 – 2020, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.
2. Program Aktywnej Integracji skierowany do klientów Ośrodka Pomocy Społecznej realizowany będzie w ramach projektów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2015-2020.

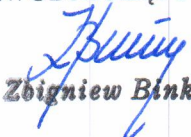
§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bobrowniki.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Zbigniew Binko

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr X/136/15
Rady Gminy Bobrowniki
z dnia 17 września 2015 roku

PROGRAM
AKTYWNEJ INTEGRACJI
DLA GMINY BOBROWNIKI
NA LATA 2015-2020

Bobrowniki 2015

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP	3
II.	CELE PROGRAMU	7
III.	MIEJSCE I CZAS REALIZACJI PROGRAMU	7
IV.	ZAŁOŻENIA PROGRAMU	7
V.	ODBIORCY PROGRAMU - GRUPY DOCELOWE	8
VI.	KIERUNKI I HARMONOGRAM DZIAŁAŃ	8
VII.	METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO PROGRAMU	8
VIII.	PRZEWIDYWANE EFEKTY	9
IX.	REALIZATORZY PROGRAMU	9
X.	FINANSOWANIE PROGRAMU	10
XI.	MONITORING I EWALUACJA	10

I. WSTĘP

Program Aktywnej Integracji określa kierunki działań w zakresie aktywizacji lokalnej mieszkańców Gminy, wzmocnienia środowisk lokalnych, działań mających na celu poprawę sytuacji w zakresie funkcjonowania społeczności lokalnych i grup społecznych. Program odpowiada na potrzebę integracji wspólnot – środowisk lokalnych.

Podejmowane działania mają na celu wzmocnienie podmiotowości mieszkańców oraz ich wspólnot, jak również stworzenie warunków dla rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego, wzmocnienie spójności społecznej i terytorialnej na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego.

Przyjęte w Programie Aktywnej Integracji koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w dokumentach strategicznych, takich jak:

1. **Strategia Rozwoju Kraju 2020**, której zapisy stanowią, iż:

„Jednym z elementów Strategii jest budowanie zintegrowanych i obywatelsko świadomych wspólnot przede wszystkim na poziomie lokalnym. Ważne jest wspieranie inicjatyw w zakresie lokalnego rozwoju (...) Istotnym celem rządu i samorządu terytorialnego powinno być umacnianie kapitału społecznego oraz wspieranie społeczeństwa obywatelskiego – możliwości artykulacji interesów i potrzeb obywateli oraz działania na rzecz ich realizacji m.in. poprzez społeczną samoorganizację. Potrzebne będzie kształtowanie infrastruktury obywatelskiej takiej, jak np. centra wolontariatu, dostęp do bezpłatnego poradnictwa obywatelskiego i informacji oraz miejsca, gdzie inkubować się mogą inicjatywy obywatelskie.”,

2. **Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski**, której celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej UE stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania określone w Strategii Integracji Społecznej dla Polski mają przyczynić się do wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Cele mają być osiągnięte m.in. przez :

angażowanie partnerów społecznych, organizacji pozarządowych oraz dostarczających usługi społeczne do walki z różnymi formami wykluczenia społecznego, zachęcanie wszystkich obywateli do społecznej odpowiedzialności i aktywnego zaangażowania w walce przeciw społecznemu wykluczeniu,

3. **Strategia Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2009-2015**, która zakłada:

„osiągnięcie optymalnego poziomu uczestnictwa obywateli w życiu publicznym – jako warunek konieczny stworzenia trwałych podstaw dla podmiotowej aktywności obywateli i ich wspólnot w kształtowaniu rozwoju społecznego, wzrostu gospodarczego i kultury politycznej, rozwój instytucji społeczeństwa obywatelskiego – jako wyraz obiektywnej konieczności wzmocnienia organizacji pozarządowych, integracji społecznej i podmiotów ekonomii społecznej oraz form i sposobów ich funkcjonowania, wsparcie dla rozwoju wolontariatu, filantropii i samoorganizacji społecznej w celu rozwiązywania własnych problemów. wspieranie inicjatyw lokalnych jako formy skutecznego rozwiązywania problemów lokalnych, aktywizacja wspólnot na rzecz uczestnictwa w życiu publicznym, z udziałem niezależnych mediów lokalnych, wspieranie samopomocowych form rozwiązywania problemów społecznych”.

4. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 Nowy wymiar Aktywnej Integracji – w obszarach:

„zapewnienie rodzinom z dziećmi dostępu do wysokiej jakości usług społecznych, który zwiększy szansę na aktywizację rodziców, rozwój systemu aktywnej integracji, działającego na rzecz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób, rodzin i środowisk zagrożonych wykluczeniem oraz umożliwiającego godzenie ról społecznych, zawodowych i rodzinnych oraz udział w społeczności lokalnej, zapewnienie osobom starszym, niepełnosprawnym, zależnym objęcia przyjaznymi formami opieki oraz formami aktywnego spędzania czasu oraz aktywnego włączania się osób starszych w życie publiczne i zawodowe” .

5. Strategia Rozwoju Gminy Bobrowniki na lata 2014-2020 która zakłada:

„stymulowanie aktywności społecznych, wzmocnienie więzi regionalnych poprzez rozwój przedsiębiorczości i tworzenie pozarolniczych miejsc pracy, „podniesienie jakości życia mieszkańców”.

6. Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Bobrownikach na lata 2005 – 2015 (oraz z założeniami opracowywanej Gminnej Strategii

Rozwiązywania Problemów Społecznych w Bobrownikach na lata 2016-2020), której zapisy stanowią: „pobudzanie aktywności mieszkańców, ich zaangażowania w sprawy lokalne oraz kształtowanie odpowiedzialności za rozwiązywanie problemów społecznych stają się najwyższym wyzwaniem stojącym przed lokalnymi władzami oraz instytucjami działającymi na terenie gminy”, „priorytetowymi działaniami w sferze przeciwdziałania problemom społecznym

na terenie Gminy powinny być: przeciwdziałanie skutkom bezrobocia, wspieranie rodzin w pełnieniu ich funkcji społecznych, wspieranie działań na rzecz ochrony dzieci i młodzieży, stworzenie systemu wsparcia dla osób starszych, tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji osób niepełnosprawnych oraz rozwijanie kapitału społecznego mieszkańców”

7. Przyjęte w Programie koncepcje są zgodne również z zapisami:

1. Ustawy o pomocy społecznej z 12 marca 2004 roku, która w art. 3 pkt 2 mówi: „zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2

ust. 1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.”

2. Gminnym Systemie Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2008-2015 (oraz z założeniami opracowywanego Gminnego Programu Wspierania Rodziny i Opieki nad Dzieckiem na lata 2016-2020), którego jednym z celów jest: „zwiększanie dostępu do oferty pomocowej zarówno poszczególnym osobom, rodzinom jak i społecznościom lokalnym.”

3. Gminnym Systemie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2008-2015 (oraz z założeniami opracowywanego Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Bobrowniki na lata 2016-2020), którego jednym z celów jest: ”promowanie i organizowanie różnorodnych form integracji rodziny ze społecznością lokalną”.

W wyżej wymienionych dokumentach zakłada się realizację działań służących rozwojowi społeczno-gospodarczemu kraju, a co za tym idzie podniesienie poziomu i jakości życia obywateli. Ważnym elementem w tym zakresie jest budowanie zintegrowanych społeczności, w których każda osoba i rodzina będzie mogła realizować swoje plany i aspiracje życiowe, a w trudnych sytuacjach uzyskiwać niezbędną pomoc i wsparcie ze strony wspólnoty oraz instytucji i organizacji działających w ramach i na rzecz społeczności.

Wykorzystanie kapitału ludzkiego, zasobów, potencjału, umiejętności i wiedzy, jaką dysponują zarówno indywidualne osoby ale także społeczności jako całość, pozwoli na wprowadzenie oczekiwanych zmian w otoczeniu. Umożliwi wprowadzanie nowych rozwiązań wskazanych i akceptowanych przez członków społeczności, których dany problem dotyczy, co podniesie skuteczność i efektywność tych działań.

Program Aktywności Lokalnej pozwoli na realizację działań umożliwiających udzielanie indywidualnym osobom oraz ich rodzinom pomocy w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych w miejscu zamieszkania lub miejscu pracy, w samoorganizowaniu się i podejmowaniu przez nich wspólnych inicjatyw i przedsięwzięć w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej.

Kluczowym wyzwaniem jest przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego poszczególnych osób i grup społecznych. Jest to zjawisko szczególnie niepokojące, ponieważ ze względu na sytuację społeczno-ekonomiczną zagraża wielu osobom i grupom, w tym m.in.: osobom długotrwale bezrobotnym, niepełnosprawnym, rodzinom niezaradnym życiowo, rodzinom dysfunkcyjnym, matkom samotnie wychowującym dzieci, osobom bezdomnym, uzależnionym, opuszczającym zakłady karne i placówki penitencjarne, dzieciom i młodzieży ze środowisk zaniedbanych wychowawczo, dzieciom i młodzieży wychowującym się w zastępczych formach opieki.

Priorytetowe działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu zgodnie z w/w dokumentami powinny być ukierunkowane na:

- ▲ rozbudowanie świadczeń wspierających aktywność,

- ▲ promocję działań prospołecznych,
- ▲ wspieranie różnych form aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej
- ▲ i społecznej mieszkańców gminy, w szczególności klientów pomocy społecznej, wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich,
- ▲ upowszechnianie kształcenia ustawicznego,
- ▲ zwiększenie aktywności lokalnych instytucji i organizacji oraz podejmowanie przez nie współpracy na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów,
- ▲ wspieranie rozwoju podmiotów gospodarki społecznej.

Program Aktywnej Integracji jest zgodny z podstawowymi zasadami życia społecznego takimi, jak:

1. Zasada samopomocy, która przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych, zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.

2. Zasada pomocniczości, która oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb z zastrzeżeniem, że w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.

3. Zasada partycypacji, wyrażająca się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.

4. Zasada samorządności stanowiąca realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, wyrażająca się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz do tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.

5. Zasada dobra wspólnego przejawiająca się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.

6. Zasada wielosektorowości polegająca na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Program Aktywnej Integracji kładzie nacisk na aspekt samopomocy, którego idea polega na wyzwoleniu i wykorzystywaniu wewnętrznych zasobów oraz kompetencji osób, grup oraz społeczności lokalnych, siły zewnętrzne (władze samorządowe) natomiast winny wspierać i wzmacniać ten potencjał oraz tworzyć warunki sprzyjające jego rozwojowi.

W latach 2014 - 2015 Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrownikach przeprowadzał szereg grupowych szkoleń aktywizująco – motywujących, m.in.: „Doradca zawodowy oraz Trening kompetencji i umiejętności społecznych prowadzony przez psychologa oraz indywidualne zajęcia z doradcą zawodowym”.

II. CELE PROGRAMU

Cel ogólny programu:

Celem nadrzędnym Programu Aktywnej Integracji jest realizowanie polityki integracji społecznej poprzez aktywizowanie lokalnej społeczności Gminy Bobrowniki ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cele szczegółowe programu:

1. Rozwój osobistych umiejętności, zdolności i poziomu wiedzy umożliwiający wszechstronny rozwój człowieka niezależnie od wieku, płci, stanu zdrowia, sytuacji rodzinnej, ekonomicznej i zawodowej.
2. Integracja społeczna mieszkańców gminy, rozwój aktywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież i dorosłych szczególnie pochodzących z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
3. Promocja instytucji i organizacji społecznych działających w obszarach kultury, edukacji, sportu i rekreacji.
4. Promocja zdrowego stylu życia oraz zapobieganie uzależnieniom wśród mieszkańców gminy.

III. MIEJSCE I CZAS REALIZACJI PROGRAMU

1. Program realizowany będzie na terenie Gminy Bobrowniki.
2. Czas realizacji programu: lata 2015 – 2020.

IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

1. Otwartość instytucji publicznych na potrzeby środowiska lokalnego.
2. Wykorzystanie zasobów instytucjonalnych i społecznych.
3. Angażowanie i aktywizowanie lokalnej społeczności.
4. Kierowanie działań w pierwszej kolejności do osób i grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz do ich otoczenia.

V. ODBIORCY PROGRAMU - GRUPY DOCELOWE

Program skierowany jest do:

1. członków społeczności lokalnych,
2. grup i osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
3. otoczenia osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
4. innych grup i środowisk funkcjonujących na terenie gminy, zgodnie z diagnozą społeczną i rozeznaniem potrzeb.

VI. KIERUNKI I HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

W ramach Programu realizowane będą następujące działania:

1. badanie potrzeb i problemów mieszkańców,
2. współdziałanie instytucji samorządowych z instytucjami pozarządowymi i lokalną społecznością,
3. promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną,
4. promowanie i wspieranie lokalnych liderów i inicjatyw lokalnych,
5. organizowanie i wspieranie rozwoju edukacji społecznej i obywatelskiej, wolontariatu, grup samopomocowych, edukacyjnych i innych,
6. aktywizacja, integracja i wykorzystanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym – promocja działań wspierających więzi pokoleniowe,
7. inicjowanie lokalnych akcji i wydarzeń,
8. organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach, spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym,
9. inne działania wynikające z aktualnych potrzeb i zgodnie z celami Programu.

Program ma charakter otwarty, w każdym roku na podstawie analizy potrzeb i problemów występujących w środowisku mogą być realizowane projekty skierowane do konkretnych grup społecznych lub społeczności lokalnych.

VII. METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO PROGRAMU

W ramach Programu przewiduje się zastosowanie między innymi:

1. środowiskowej pracy socjalnej – tj. działań realizowanych przez pracowników

socjalnych, mających na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,

2. instrumentów aktywnej integracji – tj. instrumentów aktywizacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej, których katalog zawarty jest w zasadach przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych ośrodków pomocy społecznej w ramach Programów Europejskiego Funduszu Społecznego.

3. działań o charakterze środowiskowym – inicjatyw integracyjnych obejmujących między innymi; badania, opracowania, analizy, edukację społeczną i obywatelską, spotkania i konsultacje, organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.

VIII. PRZEWIDYWANE EFEKTY

1. Integracja społeczności lokalnej i grup społecznych oraz zwiększenie ich aktywności.
2. Zdiagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych.
3. Skuteczniejsze i efektywniejsze wykorzystanie istniejących zasobów.
4. Wzrost zaangażowania organizacji lokalnych w zakresie podejmowania działań środowiskowych.
5. Podwyższenie jakości realizowanych działań środowiskowych oraz inicjowanie nowych form i metod pracy.
6. Wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności mieszkańców za procesy w niej zachodzące.
7. Powstanie lokalnych grup działania, nowych organizacji pozarządowych i inicjatyw wolontarystycznych.
8. Usprawnienie przepływu i dostępu do informacji.
9. Realizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności.
10. Zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego.
11. Poprawa funkcjonowania osób wykluczonych społecznie.
12. Stały monitoring potrzeb środowiska społecznego.

IX. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorem programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrownikach, jednak założenia Programu Aktywnej Integracji w Gminie Bobrowniki na lata 2015-2020 powinny realizować wszystkie podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają możliwości wspierania inicjatyw społecznych, tworzenia poczucia przynależności do danego miejsca i lokalnej grupy oraz mobilizowania i wspierania rozwoju jednostki, grupy i społeczności lokalnej.

Przy realizacji programu współpracować powinny:

1. Właściwe referaty, sekcje i stanowiska Urzędu Gminy w Bobrownikach,
2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrownikach,
3. Gminny Ośrodek Kultury w Bobrownikach wraz z filiami,
4. Szkoły,
5. Przedszkola,
6. Policja,
7. Ochotnicza Straż Pożarna,
8. Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej,
9. Organizacje pozarządowe,
10. Parafie,
11. Społeczności lokalne,
12. Przedsiębiorcy lokalni, zakłady pracy,
13. Inne instytucje działające w środowisku.

X. FINANSOWANIE PROGRAMU

Zadania zawarte w Programie Aktywnej Integracji mogą być finansowane:

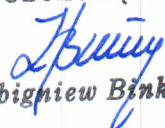
1. Ze środków własnych gminy,
2. Z dotacji,
3. Z budżetu państwa
4. Ze źródeł zewnętrznych - w tym UE w ramach nowego programu finansowania w latach 2015-2020,
5. Ze środków własnych podmiotów zaangażowanych w działania w ramach poszczególnych podprogramów aktywności lokalnej,
6. Z innych zewnętrznych źródeł.

XI. MONITORING I EWALUACJA

1. Monitoring i ewaluacja będą prowadzone na bieżąco przez realizatorów poszczególnych podprogramów aktywności lokalnej, które będą realizowane na rzecz konkretnych grup społecznych lub społeczności lokalnych. Prowadzona będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawią się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia rozbieżności między założeniami a rezultatami na bieżąco będą dokonywane zmiany w przyjętych założeniach lub metodach pracy.

2. Ponadto w terminie do 31 marca każdego roku Wójt Gminy Bobrowniki składa sprawozdanie z realizacji Programu Aktywnej Integracji, sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Zbigniew Binko